

Drøftingssak

<i>Saksnr</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>
	Oppvekstutvalget	10.03.2020

Saksbehandler: Erik Jakobsen

Arkivsak: 2020/282

Dato: 03.03.2020

- 1 Gratisprinsippet og skoleturer arrangerte av foreldre - Fylkesmannen i Vestfold og Telemark

Drøfting - Skoleturer - felles retningslinjer

Forslag til konklusjon:

1. Saksframleggets alternativ B sendes ut på høring.
2. Høringsinstanser er foreldrenes arbeidsutvalg (FAU) og elevrådene ved skolene, Utdanningsforbundet (UDF) og Fagforbundet.
3. Endelig vedtak gjøres i oppvekstutvalget den 28. april 2020.

Bakgrunn:

Ved Stadsbygd, Mælan og Åsly skoler har skolen ved ansatte en aktiv rolle i 10. klasseturen. Ved Mælan og Åsly skole har skolene tatt ansvaret for det pedagogiske innholdet, mens ved Stadsbygd skole har det vært vanlig med et samarbeid mellom elever, foreldre og ansatte i planlegging og gjennomføring av turen. Mælan og Åsly har Oslo som fast destinasjon, mens Stadsbygd som regel har dratt til utlandet. Gjennom at skolene har tatt dette ansvaret, har det vært vanlig at skolene har betalt ansattes lønn på turen.

Ved Testmann og Vanvikan skole har foreldrene arrangert turene alene, uten bidrag fra skolene. Det har vært vanlig både med innenlands – og utenlands destinasjoner. Flere ganger har man for eksempel kjøpt tur gjennom konseptet «hvite busser» og dratt til Polen/Tyskland.

Felles for alle tre løsningene er at det er «klassekassen» som betaler for reise, opphold og aktiviteter for elevene og de voksne som er med på turen. Midlene samles inn på ulike måter, og det legges ned stor innsats av foreldre og elever for å samle inn tilstrekkelig midler. Inntekter når det gjelder 17. mai, bruktbuikk, julemarked og andre arrangement er øremerket klasseturen i 10. klasse, og er nok en stor motivasjon for det sterke engasjementet foreldrene og elevene viser blant annet i gjennomføringen av nevnte arrangement. Skal vi opprettholde de arrangementene vi nevner ovenfor i den form de har i dag, er vi avhengig av elevenes og foreldrenes innsats.

Selv om skolene ikke har en aktiv rolle i klasseturene i 10. klasse, slik som tilfellet er ved Vanvikan og Testmann skole i dag, kan vi ikke hindre elever og foresatte å dra på tur. Foreldrene kan søke permisjon for elevene i det aktuelle tidsrommet, og selv ta ansvar for

gjennomføring av turen. Vi kan imidlertid komme i den situasjon at elever ikke har krav på permisjon etter permisjonsreglementet (de har brukt opp de 10 dagene det kan gis permisjon for).

I drøftingen i Oppvekstutvalget den 21.01.2020 i DR 3/2020 kom oppvekstutvalget til følgende konklusjon:

1. Det lages et forslag til retningslinjer, som drøftes videre i Oppvekstutvalget 10. mars.
2. Det skal lages et forslag der det er et pedagogisk opplegg for skoleturen.
3. Forslag til retningslinjer legges deretter ut på høring til skolene, inkl. skolenes rådsorganer og de ansattes fagforeninger.
4. Det bør forhandles med fagforeningene om godtgjøring innen marsmøtet.
5. Når høringsrunden er ferdig, utformes det retningslinjer som vedtas av oppvekstutvalget i løpet av våren.

Kommentar til punkt 4 i konklusjonen:

Det ble den 28.02. gjennomført drøftinger med hovedtillitsvalgt og vara hovedtillitsvalgt UDF når det gjelder arbeidstid og godtgjøring i forbindelse med leirskole og overnattingsturer/skoleturer. UDF er positive til at skolene i samarbeid med foreldrene tar ansvar for å arrangere skoletur på ungdomstrinnet. UDF er klar på at de ønsker at den sentrale generelle særavtalen om følge av pasient/klient/bruker/elev SGS 1010 skal brukes når det gjelder godtgjøring og eventuell avspasering.

Gratisprinsippet

Gratisprinsippet i grunnskolen er regulert i [opplæringsloven § 2-15](#). Der står det at kommunen ikke kan kreve at elevene eller foreldrene dekker utgifter i forbindelse med grunnskoleopplæringen. Det gjelder både undervisningsmateriell og faglige og sosiale aktiviteter som skolen arrangerer som en del av opplæringen. Skolen og kommunen kan heller ikke kreve egenbetaling for aktiviteter som er en del av opplæringen, men som foregår utenfor skoletiden.

Som vi har vært inne på i bakgrunnen for saken så er det lang tradisjon i kommunen for at elever og foreldre samler inn midler til klasseturen gjennom ulike arrangementer og tiltak. Som der går fram av informasjonen publisert av fylkesmannen i Vestfold og Telemark (se vedlegg) er det lov å ta mot pengegaver til skolene der gaven brukes til å finansiere en klassetur for elever på ungdomstrinn. Flere av arrangementene elever og foreldre organiserer har stor betydning for lokalsamfunnene. Dette gjelder for eksempel 17. mai arrangementene.

Alternativ A:

Indre Fosen kommune engasjerer seg ikke i å arrangere skoletur for elever på ungdomstrinn. Hvis foresatte allikevel bestemmer seg for å arrangere klassetur for elevene, innebærer dette følgende for skolen:

- Foresatte må individuelt søke permisjon for sitt barn. Kommunens permisjonsreglement for grunnskoleelever gjelder
- Skolen har ikke noe ansvar dersom det oppstår uhell på turen. Skolens forsikringsordninger gjelder ikke
- Skolen har ingen rolle i informasjonsdeling om turen
- Skolens ordensreglement gjelder ikke på turen. Foresatte må eventuelt lage eget reglement for turen
- Skolen legger seg ikke borti om turen reelt sett er frivillig, eller om elever og foreldre føler seg presset til å være med på tur

- Skolen er ikke involvert i innsamlingen av betaling for turen
- Turen er ikke en del av skolens planer eller årshjul
- Ingen ansatte ved skolen er med på turen (permisjon blir ikke innvilget)

Alternativ B:

Indre Fosen kommune stiller seg positiv til at skolene i samarbeid med foreldregruppa arrangerer en skoletur for elevene våren i 9. klasse eller høsten i 10. klasse. Følgende retningslinjer gjelder for turene:

Retningslinjer for skoleturer m.v.

- Skoleturer er ikke en lovpålagt del av grunnskoleopplæringen. Det må avgjøres så tidlig som mulig – og seinest til jul i 9. trinn – om elevene skal reise på tur i løpet av ungdomstrinnet. Dersom det vedtas å arrangere tur, er skoleturen obligatorisk for alle elevene på klassetrinnet.
- Skoleturen skal være en tur i regi av skolen.
- Skoleturen skal ha et bredt faglig innhold. Turen skal være en inspirasjonskilde for skolearbeidet både før og etter turen og innholdet i turen skal dekke mål i læreplanen.
- Gratisprinsippet skal gjelde.
- Reisemål fastsettes av den enkelte skole. Skolene anbefales å etablere et fast årlig opplegg. Bruk av helgedager anbefales ikke.
- Reise for alle elever, skolens ansatte som deltar, foreldre og utgifter til arrangement og aktiviteter underveis betales av klassekassen.
- Det skal være forsvarlig bemanning på turen. Som hovedregel bør kontaktlærere være med fra skolen. Øvrige voksne skal være foresatte. Disse har samme sosialpedagogiske ansvar som lærerne på skoleturen.
- Elever med særskilte behov følges på turen av så mange ledsagere som skolen finner nødvendig.
- Foresatte som deltar som reiseledere har som hovedregel hovedansvar for klassen på kveldstid og natt.
- Kommunens ordensreglement gjelder på hele turen. Det skal i tillegg utarbeides eget reglement for turen.
- Ved alvorlige brudd på ordensreglene, kan elever sendes hjem. Dersom dette blir en aktuell problemstilling, skal ordinære regler for bortvisning komme til anvendelse.
- Det skal utarbeides egen arbeidsplan for ansatte som deltar på turen. Arbeidsplanen skal innbefatte aktiv arbeidstid, passivtid og fritid. Det kan avtales avspasering som en del av arbeidsplanen. Avspasering skjer da fortrinnsvis sammen med elevene.
- Skolens ledelse sammen med lærere og foresatte har ansvaret for å koordinere turen. Arbeidet skal påbegynnes snarest når turen er bestemt.

Godtgjøring

- Særavtale SGS 1010 skal brukes når det gjelder beregning av lønn og evt. avspasering til ansatte som deltar på skoleturer med overnatting. Denne avtalen regulerer både overnattingsturer med elever, innenlands skoleturer, utenlandsturer i skolens regi og leirskole.
- Det lages en arbeidsplan for ansatte som deltar på skoleturer/overnattingsturer i skolens regi. Planen skal vise når den ansatte har aktiv tid, passiv tid og fritid på turen. Det synliggjøres også «vakter» der foresatte har ansvar for tilsyn med elevene i planene.
- Avspasering kan avtales i stedet for utbetaling av lønn. Når det er hensiktsmessig, kan det også avtales at elever og ansatte avspaserer samtidig.

- Alle skolene gjennomfører en uke utplassering av elevene i 9. klasse. I denne tiden blir lærerne som har niende trinn fristilt fra sin ordinære undervisning. Det kan avtales at timer som ikke gjennomføres i denne perioden spares til skoleturen.
- Saldering av lærerposter kan legges inn slik at det tas i forbindelse med skoleturer/overnattingsturer. (Ansatte som for eksempel har 100 % stilling, men der timeverdiene gjør at ikke hele posten fylles opp).